

'Vol Avontuur'

De NatuurBende op missie!

De NatuurBende op missie!

Thema van de Kinderboekenweek 2025 is 'Vol avontuur!' En dat moet zeker lukken met dit educatief pakket, met vele kaartjes vol natuurmissies!

Voor de Nationale Buitenlesdag schreef Marjolein van der Gaag het boek: 'Het geheim van de Natuurbende'; een spannend kinderboek over een groep kinderen die hun buurt groener maakt. Dit boek vormt de inspiratie voor dit educatief pakket - ontwikkeld in het kader van de Kinderboekenweek 2025. Laat kinderen zelf een verschil maken voor de natuur. Door ze missies te laten uitvoeren, waarbij - naast natuur - ook vaardigheden als rekenen en taal samenkomen.

Kinderen maken een 'bondje' met klasgenootjes, vriendjes of vriendinnetjes; op school of thuis in de eigen buurt. Samen richten ze hun eigen NatuurBende op; een bende die - door missies uit te voeren - de natuur een handje helpt. En dat doen ze niet ongezien; na iedere missie laten ze een 'tag' achter.

Smaken de missies naar meer?

Méér avontuur in en met de natuur? **Download dan het lesmateriaal** dat IVN bij het boek 'De Natuurbende' ontwikkelde in het kader van de Nationale Buitenlesdag (april 2025).

Of ontdek met je klas dat ene park of bos in de buurt. Breng een (educatief) bezoek aan één van de **Nationale Parken** die ons land rijk is. Of maak gezamenlijk een uitstapje naar een **educatieboerderij** of lokale moestuin. Kijk voor tips over deze laatste suggestie op de website van **Jong Leren Eten**. Klik op je eigen regio en vind een kaart met lokale tuinders.

Introductie

Lees de kinderen (liefst buiten op het plein) het fragment 'Tegels en stenen' voor.

Bespreek met de leerlingen in hoeverre de eigen (school)omgeving overeenkomt met de omgeving in het verhaal. Is hier ook vooral steen, tegels, huizen en wegen? Is er weinig groen? Voelen de leerlingen ook - net als meester Vincent uit het verhaal - verdriet als ze hier aan denken? Waarom wel (of niet)?

Het leesfragment eindigt met de vraag van een leerling: wat kunnen wij doen? Hebben de kinderen een idee van wat je kunt doen om de omgeving van school (of thuis) zelf te vergroenen? In het boek besluiten de leerlingen een 'Natuurbende' op te richten. De kinderen van deze bende gaan midden in de nacht stiekem op pad en verruilen tegels voor planten. Kan jouw omgeving (school of thuis) ook wel een handje van een NatuurBende gebruiken?

Na het lezen en bespreken van het verhaal vormen kinderen groepjes en richten zo hun eigen NatuurBende op.

Richt je eigen NatuurBende op en ga op missie!

- Vorm een groepje; een bende! Maak een 'bondje' met enkele klasgenootjes, vriendjes of vriendinnetjes; op school of thuis in je eigen buurt.
- Bedenk samen een naam voor jullie NatuurBende.
- Bedenk een symbool dat verwijst naar jullie bende. Dat kan een teken of een letter zijn. Bijvoorbeeld de letter 'S' die Superman gebruikt of de vleermuis waaraan je Batman kunt herkennen.
- Pak een oud t-shirt of maak een bandana en teken daarop met stift jullie symbool. Misschien wil je de bendenaam er ook nog bijzetten?
- Kies een missie uit; waar en hoe gaat jouw NatuurBende de natuur een handje helpen? Geef jullie missie een codenaam.
- Voer de missie uit. Klaar? Laat een 'tag' achter: laat op de plek van de missie jullie symbool - gemaakt van natuurlijke materialen (zoals zand, aarde, schelpen, takjes, steentjes) - achter. Zodat mensen in de buurt kunnen zien dat jouw bende de natuur op die plek een handje geholpen heeft.
- Knip de badge uit en plak 'm op de missiekaart die je net afgerond hebt. En dóóóórrrr...op naar de volgende missie! Zet 'm op, kanjers!

(Voor)leesfragment 'Tegels en stenen'

Tijdens de les moet Levi telkens weer denken aan de omgewaaide boom op het schoolplein. Hij dacht altijd dat die reusachtige boom enorm sterk was! Meester Vincent had nog gezien dat er boven in de iep echt een nest was gemaakt. Die arme vogeltjes zijn nu hun veilige huisje kwijt.

Levi staart uit het raam. Niemand in de klas heeft zin om te lezen, en meester Vincent merkt het ook. Hij zucht diep en zegt: 'Leg die tekst maar even weg, jongens. Ik wil ergens met jullie over praten.'

Meester Vincent gaat op het tafeltje voor het digibord zitten. Hij kijkt ernstig. De hele klas is stil. Iedereen voelt aan dat de meester nu geen grapjes gaat maken.

'Ik ben vandaag een beetje verdrietig,' zegt de meester dan.

'Komt dat door de omgevallen boom?' vraagt Levi.

'Door de boom, maar ook door iets anders.' Meester Vincent zucht opnieuw.

'Jongens, het probleem is dat onze stad veel te veel uit steen bestaat,' vertelt hij. 'En daardoor wordt het heel erg warm. Neem nu ons schoolplein.'

Levi knikt. De enige fijne plek op het schoolplein was in de schaduw van de grote boom. En die is er nu niet meer. Hij denkt weer aan de vogeltjes en ook aan het egeltje dat ze eerder deze week vonden. Dat miste struiken om in te schuilen tegen de felle zon. De egel was bijna uitgedroogd en de dierenambulance moest komen om hem te helpen.

De meester is nog niet uitgepraat. 'Het is niet alleen voor ons te warm; voor alle dieren is het ook veel te heet. En vogels, bijen en vlinders hebben helemaal niets aan al die tegels en stenen.'

Dat snapt Levi wel. Een bij wil geen stenen, maar bloemen.

'Natuurlijk is het belangrijk dat jullie leren rekenen en lezen. Maar jullie moeten ook andere dingen weten,' gaat de meester verder. 'We moeten met z'n allen goed voor de stad en al haar bewoners zorgen. Daarvoor zijn veel meer bomen, struiken, planten en bloemen nodig.'

(Voor)leesfragment 'Tegels en stenen' - vervolg

Iedereen is stil. Meester Vincent nu ook. Levi steekt zijn vinger op. 'Is er ook iets wat wij kunnen doen?'

De meester glimlacht. 'Jazeker, overal is nog wel plaats voor extra bloemen en planten. Gewoon thuis in de tuin of op het balkon, maar ook op het schoolplein.. Alle beetjes helpen!'

Even later...

Levi slentert na schooltijd met Samir en Zoë door de wijk. Ineens blijft hij staan. 'Luister, ik heb een plan,' zegt Levi opgewonden. 'Laten we op allerlei plekken tegels eruit halen en er planten voor in de plaats zetten.'

Samir schudt zijn hoofd. 'Hartstikke leuk hoor, overal die tegels eruit halen. Maar niet iedereen gaat dat zomaar goed vinden.'

Maar Levi laat zich niet zo snel uit het veld slaan. Zijn ogen schitteren als hij zegt: 'Daarom doen we het ook 's nachts.'

Langzaam beginnen Samir en Zoë nu ook te knikken. 'Ja, natuurlijk! Wat een goed idee,' grijnst Samir. 'Ik heb er nu al zin in.'

Een paar dagen later...

'Hé jongens, kom hier eens kijken!'

Meester Vincent staat met een grote glimlach naar hen te zwaaien. Levi rent samen met Samir en Zoë het schoolplein op. Natuurlijk had hij geweten dat de meester direct zou zien wat ze 's nachts hadden gedaan. Nadat ze in een aantal tuinen tegels hadden verwisseld voor planten, had Zoë voorgesteld om naar het schoolplein te gaan. Dat was een goed idee geweest. Waar vroeger de boom stond, hadden ze nu planten in de grond gestopt.

'Dit is toch fantastisch!' lacht de meester. Ook juf Fleur komt erbij staan, net als een paar kinderen uit een andere klas.

'Wie heeft dit nou gedaan?' vraagt de juf.

Meester Vincent haalt zijn schouders op. 'Ik heb geen idee, maar ik vind het geweldig. Ik denk dat er stiekem een Natuurbende bezig is.'

Levi glimlacht. De Natuurbende – zoals de meester hen noemde – klinkt eigenlijk best cool. Alleen moet de bende nog veel groter worden. En er moeten veel meer Natuurbendes komen. Want er moeten ook nog véél meer bomen en planten bij, voor de mensen én voor de dieren.

Spetterbadje

NatuurBende missie #1
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- paar bakstenen of tegels
- deksel, schaal of schotel
- paar kiezelstenen

Zoek een rustige plek:
in tuin of park.

Maak daar een vogelbadje:

- Leg de bakstenen dicht bij elkaar.
- Plaats de deksel met holle kant naar boven, klem tussen de bakstenen.
- Paar kiezelstenen op de bodem, laagje water erin. Klaar!

ivn natuur
educatie

Vogelhuisje

NatuurBende missie #2
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- leeg sap-, yoghurt- of melkpak
- theedoek en draad
- schaar en kwasten
- water
- lijm
- watervastes stift en verf
- takjes

Check hier hoe je het maakt en hang 'm buiten op!

ivn natuur
educatie

Pindaslinger

NatuurBende missie #3
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- pinda's in dop
- stopnaald
- touw

Maak een pindaslinger:

- Rijg de draad door de naald.
- Maak een knoop aan het uiteinde van het touw.
- Prik steeds de naald door een pinda en schuif deze naar beneden op het touw.
- Lang genoeg? Knoopje in het touw en hang de ketting buiten, in park of tuin.

ivn natuur
educatie

Voederplankje

NatuurBende missie #4
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- twee plankjes (20 x 40 cm)
- latje (165 cm)
- spijkers (3 cm)
- touw
- boor
- hamer
- liniaal

Check hier het werkblad (pag. 1 t/m 4). Doe voorzichtig of vraag een volwassene om hulp bij het zagen en timmeren.

ivn natuur
educatie

Vette koffiekop!

NatuurBende missie #5
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- oude koffie- of theekop
- (zoutloos) frituurvet of kokosvet
- vogelvoer en een touwtje

Zo maak je je vette koffiekop:

- Smelt het vet in een pan (maak het vet vloeibaar, niet heet!!)
- Roer zaden, pitten, noten en ander vogelvoer door het vet.
- Giet het mengsel in de oude kop.
- Laat het buiten afkoelen en hard worden.
- Doe een touwtje door het oor van de kop en hang 'm op!

ivn natuur
educatie

Het Eetpakhuis

NatuurBende missie #6
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- leeg sap-, yoghurt- of melkpak
- schaar en lijm
- verf en een kwastje
- een klein stokje
- riet
- stukje ijzerdraad
- vogelzaad

Check hier hoe
je het maakt
(pag. 5) en
hang 'm buiten
op!

ivn natuur
educatie

Zandbadje

NatuurBende missie #7
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- paar keien of andere stenen (zoals (stukjes) tegel of klinkers)
- zand

Zoek een rustige en beschutte plek: in de buurt van bomen en struiken en uit de zon.

Maak een vogelbadje:

- Maak een vormpje met de stenen; leg ze tegen elkaar aan.
- Vul het midden van je vormpje op met zand.

ivn natuur
educatie

Kruimeldief

NatuurBende missie #8
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- broodkruimels

Ga in je buurt of op school op zoek naar broodkruimels:

- Verzamel broodkruimels bij je thuis en bij je burens (misschien heeft een bakkerij of supermarkt nog broodkruimels?)
- Strooi de kruimels uit op een plekje in de buurt van bomen en struikjes.

Beetje veel gedoe, al die kruimels verzamelen? Maak een flyer waarin je mensen oproept hun kruimels buiten uit te strooien.

ivn natuur
educatie

Hotelletje erBij

NatuurBende missie #9
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- grote, oude koffiemok
- riet of bamboestengels
- stukje jute stof

Zo maak je een Hotelletje erBij:

- Knip of zaag de stengels net wat korter dan de lengte van de mok.
- Maak de holle stengels aan één kant dicht met mos of klei.
- Doe de jute aan de binnenzijde van de mok. Leg de stengels erin, met de dichte kant naar de bodem.
- Stop de mok zo vol, dat alle stengels klem zitten.
- Zoek buiten een plek voor de mok.

ivn natuur
educatie

SteenTijd

NatuurBende missie #10
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- keien en/of stukjes tegel
- kleinere steentjes

Het is SteenTijd, oftewel tijd voor stenen:

- Zoek in jouw omgeving naar stenen.
- Zoek een rustig en verscholen plekje met schaduw.
- Maak daar een hoopje van jouw stenen; maak er een mooi bouwwerk van of een lossere geheel.
- Ga op zoek naar de eerste bewoners; zoek enkele pissebedden en laat ze vrij in jouw nieuwe, stenen bouwwerk.

ivn natuur
educatie

Hommelnest

NatuurBende missie #11
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- stenen bloempot met gat onderin
- stukje slang
- mos en droog gras
- eventueel wol
- scherf van een pot
- schep

Check hier hoe je een paleisje voor de hommelkoningin maakt!

ivn natuur
educatie

WurmWormen

NatuurBende missie #12
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- emmertje of bloempotje zonder gat
- oude panty
- aarde en bloemenspuit met water
- wormen

Ga wormen vermeerderen!

- Doe aarde in het emmertje.
- Spuit de aarde vochtig.
- Zoek wormen en doe ze in je emmertje. Dek het emmertje af met de panty.
- Laat de wormen een nachtje langs elkaar kroelen en wurmen (zo bevruchten ze elkaar en ontstaan er jonkies) en laat ze de volgende dag alles weer vrij.

ivn natuur
educatie

Gezonde grond

NatuurBende missie #13
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- schep
- potje

In gezonde grond komen veel wormen voor: ze houden de bodem luchtig.

- Ga op drie verschillende plekken op zoek naar wormen.
- Op de plek waar je de meeste wormen vind, stop je er een paar in het potje.
- Ga naar de plek met de minste wormen en laat daar de dieren uit het potje weer vrij, Weer een stukje gezonde grond erbij!

ivn natuur
educatie

Oude blaadjes

NatuurBende missie #14
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- bladhark
- schep
- afgefallen blad

Maak de grond een stukje voedzamer voor planten, paddenstoelen en bodemdierpjes:

- Hark afgefallen blad bij elkaar.
- Werk - met de schep - het blad door en onder de aarde.
Hoppa, klaar!

ivn natuur
educatie

Kweek een eik

NatuurBende missie #15
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- stevige, zware eikels
- een zakje met vochtig zand
- plastic potjes en potgrond

Ga eikenboompjes kweken:

- Zoek stevige, zware eikels.
- Leg ze in een bak water; als ze zinken, zijn ze goed te gebruiken.
- Doe ze in een zak met vochtig zand.
- Leg ze 3 maanden in de koelkast; dit helpt om ze te laten kiemen.
- Vul potjes met potgrond en plaats de eikels met het worteltje naar beneden in de grond.
- Plant de boompjes in de volle grond als ze iets groter zijn.

ivn natuur
educatie

Kastanjabos

NatuurBende missie #16
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- kastanjes
- plastic potjes
- potgrond

Ga een kastanjabos kweken!

- Zoek kastanjes.
- Leg ze een poosje in de koelkast; dit helpt om ze te laten kiemen.
- Vul potjes met potgrond.
- Plaats de kastanjes horizontaal, met de platte kant naar beneden; 3 tot 5 cm diep.
- Geef water, maar niet teveel (te nat)!
- Wees geduldig en plant ze in de volle grond als ze groter zijn.

ivn natuur
educatie

Dennen rennen

NatuurBende missie #17
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- dennenappels

Dennenappels zijn vruchten; de zaden zitten tussen de schubben:

- Zoek en verzamel dennenappels.
- Laat ze goed drogen op een warme plek; de schubben zullen zich gaan openen, waardoor je bij de zaadjes kunt.
- Verzamel de zaadjes door de dennenappels uit te schudden.
- Zoek open plekken tussen planten en ren erlangs terwijl je daar de zaadjes van de dennenboom uitstrooit.

ivn natuur
educatie

Saai zaden?

NatuurBende missie #18
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- zaden van vaste planten

Zaden saai? Misschien een beetje, maar de bloemen die eruit groeien zijn zóóó mooi en nuttig...

- Ga op zoek naar bloemzaad; in jouw tuin, die van de buurtjes, opa en oma's of van een vriend(in).
- Zoek naar planten met uitgebloeide bloemen en kijk of je de zaden kunt vinden.
- Verzamel zoveel mogelijk zaden en strooi ze uit (zaaien) op plekken met kale aarde - waar dus (nog) geen begroeiing staat.

ivn natuur
educatie

Free Peter(selie)

NatuurBende missie #19
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- schepje
- keukenkruiden

Kijk in de keuken; staan daar verse kruiden te verpieteren in een te klein potje?

- Zie jij in de keuken verse kruiden zoals peterselie, basilicum, munt, bieslook?
- Red ze en geef ze de ruimte; verplant ze in een grotere pot.

ivn natuur
educatie

Kontje Prei

NatuurBende missie #20
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- kontje van een versneden prei
- glazen potje
- potje met potgrond (of hoekje tuin)

Laat een prei opnieuw groeien!

- Staat er prei op het menu? Pak het witte gedeelte van de prei (met de wortels)
- Vul het glazen potje met een laagje water en zet het kontje van de prei erin.
- Ververs het water elke paar dagen.
- Verplant de prei in de grond zodra wortels en blad beginnen te groeien.

ivn natuur
educatie

To Maatje

NatuurBende missie #21
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- zaadjes uit een versneden tomaat
- keukenpapier

Smul van één tomaat en groei van diezelfde een heleboel nieuwe.

- Staat er tomaat op het menu?
- Haal de zaadjes uit de tomaat
- Was ze voorzichtig onder water
- Laat de zaadjes drogen op een stuk keukenpapier
- Plant de zaadjes in potjes met grond en zet ze binnen op een zonnig plekje
- Nu en dan wat water geven: laat ze maar groeien...

ivn natuur
educatie

Help verhuizen

NatuurBende missie #22
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- planten die 'teveel' zijn
- schep

Soms is er op een plek teveel van een plant. Of groeit er ineens iets wat je daar nou net niet wilt:

- Zoek planten die een ander plekje nodig hebben; omdat er op deze plek teveel van is. Of omdat het helemaal niet handig is van het plantje om juist op dit plekje te gaan groeien.
- Zoek andere plekken voor deze planten; schep ze uit, help ze verhuizen en plant ze weer in op de nieuwe plek.

ivn natuur
educatie

Egel paradijsje

NatuurBende missie #23
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- takjes en bladeren
- ondiep schaalpje met water

Zoek een rustige en beschutte plek: in je eigen tuin of in de buurt

- Maak een beschut hoekje rommelig met takjes, bladeren en ander tuinafval.
- Maak - in dat rommelige hoekje - van nog meer takken en bladeren een bult waar de egel diep in kan wegkruipen.
- Plaats in de buurt van de bladerenbult een ondiep schaalpje met een laagje water erin.

ivn natuur
educatie

Muizenruitertje

NatuurBende missie #24
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- 3 of 4 houten paaltjes
- touw en een stukje pallet
- 4 stoeptegels
- snoeihout, maaisel

Zo maak je een muizenruitertje:

- Leg de stoeptegels in een vierkantje.
- Plaats de pallet op de tegels.
- Maak van de paaltjes een wigwam over de pallet heen; knoop de wigwam bovenin met touw samen.
- Vul de pallet met maaisel en leg takken en takjes erbovenop; je hebt je eigen fastfood-restaurantje voor uilen en roofvogels gemaakt (check internet voor plaatje).

ivn natuur
educatie

Tegelwippen

NatuurBende missie #25
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- schep
- grond
- plant die mag verhuizen

Verruil grijs voor groen; dit ga je doen:

- Kijk thuis eens goed rond; er is buiten vast een tegel te vinden die niet echt nu heeft.
- Wip met de schep de tegel eruit.
- Schep het zand uit het gat.
- Schep er nu weer grond in.
- En vul het plantgat op met een plant, struik of klein boompje.

ivn natuur
educatie

Maai-me-nietje

NatuurBende missie #26
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- plaatje hout
- stok of houten latje
- stiften, kwastjes en verf

Ken jij een plek die minder gemaaid mag worden? Help bloemen, insecten en andere dieren met een maai-me-nietje.

Maak een mooi bordje of check hier een bouwtekening van een maai-me-nietje.

ivn natuur
educatie

Alles pluis?

NatuurBende missie #27
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- uitgebloeide paardenbloemen

Ga op zoek naar uitgebloeide paardenbloemen:

- Zoek in het gras naar witte pluizenbollen op een groen steeltje; de uitgebloeide bloem van een paardenbloem (je kent ze vast wel).
- Pluk de pluizenbollen.
- Zoek een stukje gras op waar deze bloemen niet (of minder) voorkomen.
- Blaas hier de pluizenbollen stuk, zodat de zaadjes met hun parachute gaan dwarrelen naar een nieuwe plek om daar te groeien.

ivn natuur
educatie

Stoeplantjes

NatuurBende missie #28
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- stoeperkrijt

Ga op zoek naar eigenwijze stoeplantjes:

- Zie jij mooie stoeplantjes waarvan je hoopt dat ze nog lang blijven staan?
- Zet er met stoeperkrijt een cirkel omheen met een tekst als: 'pas op mij' of 'laat mij staan'.
- Verzin een toepasselijke naam voor het plantje en schrijf die erbij.

ivn natuur
educatie

Zwerfafval

NatuurBende missie #29
Codename:

Verzamel de volgende spulletjes:

- handschoenen
- vuilniszak
- tang

Deze NatuurBende houdt niet van een bende op straat:

- Trek handschoenen aan.
- Ga op zoek naar zwerfafval.
- Pak het op (met handschoenen of tang) en stop het in de vuilniszak.
- Gooi de rommel thuis in de container of bel de gemeente met de vraag waar je de zak(ken) kunt inleveren.

ivn natuur
educatie

Welkom buiten!

NatuurBende missie #30
Codename:

Verzamel het volgende:

- vrienden
- ouders
- buren

Maak een leuke speurtocht: trek al die bankzitters naar buiten en laat ze genieten van een avontuur.

- Zoek allerlei takken en takjes.
- Bedenk een speurtocht: wat voor moois (bijv. een bepaalde boom of plant?) moeten ze vinden (= einde)?
- Waar is het begin?
- Maak steeds van twee tot drie takjes een pijl.
- Zet zo de route uit.

ivn natuur
educatie

...

NatuurBende missie #31
Codename:

Verzin zelf een missie:

ivn natuur
educatie

...

NatuurBende missie #32
Codename:

Verzin zelf een missie:

ivn natuur
educatie

Badges

Heb je een missie uitgevoerd? Laat een 'tag' achter en verdien je badge! Knip de bijbehorende badge uit en plak 'm op je missiekaart. Done!

